

Lausunto
Palta ry
Pysyvä
23.10.2015

1 (3)

Julkinen

Valtiovarainministeriö
Julki-ICT-toiminto

VM140:00/2013

KANSALLINEN PALVELUARKKITEHTUURI

1. Yleistä

Valtiovarainministeriö on pyytänyt näkemyksiä Palvelualojen työnantajat Palta ry:lta Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelman kehittämistyön pohjaksi. Palta kiittää mahdollisuudesta lausua tietopyynnöstä.

Heti aluksi on syytä todeta se, että kansallisen palveluarkkitehtuurin eteneminen on tervetullut asia. Suomen on syytä edetä sekä julkisen sektorin digitalisaatiokehityksessä että digitalisaatiokehitystä haittaavaan sääntelyn tarkastelussa kansallisella aikataululla. EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden kehitystä on syytä seurata, mutta sieltä tulevia regulaatiomäärityksiä ei ole aikaa jäädä odottamaan.

Käyttöliittymä on tärkeä osa julkisen sektorin digitalisaatiokehitystä, mutta mielestämme Suomen tulee laatia kaikki hallinnonalat kattava julkisen sektorin digitalisaatiokehityksen strateginen tiekartta. Tämä helpottaisi yksittäisten hankkeiden toteutusta sekä antaisi koko yhteiskunnalle selvän kuva, mitä kaikkia tavoitteita ja toimia on tekeillä. Mallia voisi ottaa Ruotsista, jossa Digitaliseringskommissionen on laatinut selkeän koonnin toimista - <http://digitalasverige.se/> -sivustolle.

Palveluarkkitehtuuria rakennettaessa PPP (Public-Private-People) – toimintaperiaate on avainasemassa. Mielestämme tämä on syytä huomioida myös kansallista palvelunäkymää rakennettaessa. Valtio tarjoaa alustat ja rajapinnat, avoimin standardein. Yksityiset toimijat voivat tämän päälle kehittää palveluja ja käyttöliittymiä kansalaisten arkeen.

Hallitusohjelmaan kirjattu yhden luukun periaate on yhtä lailla mielestämme tärkeä tavoite ja periaate rakennettaessa palvelunäkymää, johon integroidaan mahdollisimman laaja kirjo julkisia sähköisiä palveluja. Tässä yhteydessä on olennaista huomioida se, että rakennetaan ratkaisu, joka on muiden toimijoiden hyödynnettävissä. Suunniteltujen hyötyjen saamiseksi on tärkeää, että avoimen lähdekoodin kehittämisessä on tiedossa koodin julkaisun aikataulu ja koodin käyttökelpoisuus. Ennen julkaisua on varmistettava, että koodi on laadultaan ja sen dokumentoinnin osalta sellainen, että muut osapuolet pystyvät sitä käyttämään.

IT-yrityksissä ohjelmistoliiketoiminnassa ei ole eroa onko tuote tai palvelu koodattu avoimella lähdekoodilla, koska tämä ei vaikuta IT-yrityksen tuote- ja palveluliiketoiminnan toimintamalliin. Agile-toimintamallissa on tilaajan tärkeää

huolehtia hankkeelle asetettujen tavoitteiden ja aikataulujen toteutumisesta asettamalla selkeät koodin julkaisuajankohdat ja ohjelmiston laatu- ja dokumentointivaatimukset, koska tuntityönä IT-toimittajan työvoiman hankintamallissa ei voida asettaa vastaavia laatu- ja aikatauluvaatimuksia kuin ohjelmistotuotteen ostossa tai palvelusopimuksissa. Yllä olevat asiat on tärkeää huolehtia, koska vain näin voidaan taata toimittajariippumattomasti kansallisen palveluarkkitehtuurin toteutusohjelman tavoitteiden toteuttaminen.

Haluamme nostaa nämä kysymykset esiin tässä yhteydessä, sillä kansakunnan edun mukaista on se, ettei kehityksessä synny osaamislukkoja. Palvelunäkymän kehittämien pitää toteuttaa niin, että laajoja ja monimutkaisia sovelluksia voi jatkokehittää muutkin tahot kuin alkuperäinen / alkuperäiset toimittajat.

Valtion roolina digitalisaatiokehityksessä tulee muutoinkin olla avointen ratkaisujen ja avointen rajapintojen rakentaminen. Jos tiedon standardisoinnissa tai tehdyissä ratkaisuisa nähdään ongelmia, on korjaaviin toimenpiteisiin ryhdyttävä heti. Ketterät ja avoimet toimintamallit palvelevat kaikkia toimijoita.

2. Kansalaisen palvelunäkymät ja sähköinen tunnistaminen

Uuden käyttöön tulevan Kansalaisen tunnistamisen palvelun osalta on syytä todeta tässä yhteydessä, että on keskeisen tärkeää tukea eri tunnistusvälineiden välistä uudentyyppistä kilpailuasetelmaa sekä mahdollisuuksien mukaan tarjota kansalaisille ensisijaisina välineinä niitä uuden sukupolven tunnistusratkaisuja joiden käytöstä syntyvä kustannus/verorasitus on matalin. Tulisi myös selvittää voisiko osana käytettävää tunnistuspalvelua tai palvelunäkymää esitellä kansalaisille tarkemmin eri tunnistamisen vaihtoehtoja ja niiden tarjoamia ominaisuuksia, jotta parhaiten yksittäiselle kansalaiselle soveltuvan vaihtoehdon löytäminen osaltaan helpottuu.

Heikon tunnistamisen välineitä tai sosiaalisen median tunnistamisen välineitä ei tule missään muodossa tarjota vaihtoehtoina lain mukaisille välineille. Siirryttäessä palvelunäkymästä ulkoiseen kolmannen osapuolen palveluun tulee käyttäjän tunnistamisen osalta menetellä tietopyynnön liitteen palvelukuvauksen mukaisesti. Tunnistamisen markkinaehtoisuus kehittyvine palveluineen tulee ratkaisemaan kertakirjautumiseen liittyvät haasteet lähivuosina. Kertakirjautuminen oikein käytettynä mahdollistaa erinomaisen palvelukokemuksen sähköisessä asiointissa.

3. Vastaukset kysymyksiin

1. Liitteessä 1 kuvattua palvelutietovarantoa pitää pystyä rakentamaan niin, että tiedonvaihto on kahdensuuntaista. Tällä varmistetaan myös asiakkaan (yrityksen tai kansalaisen) lähtökohdista kehitettävät P&P -palveluprosessit. Yksityisen palvelutarjoajan liittyessä palvelunäkymään / tullessa kumppaniksi on perusteltua, että tietty toimialaan liittyvä julkinen data on oikeassa muodossa saatavilla tietovarannoista. Kerromme esimerkin siitä, miksi tämä on olennaista.

Lausunto
Palta ry
Pysyvä
23.10.2015

3 (3)

Julkinen

Paltan toimialoista Henkilöstöpalveluyritykset näkevät palvelunäkymässä mahdollisuuksia, mikäli julkisen työnvälitystoiminnan sähköiset palvelut uudistetaan asiakaslähtöisesti yhdessä yksityisen sektorin kanssa ja my dataa jaetaan kansalaisen antaessa siihen luvan. Tällä hetkellä TEM on aloittanut suunnittelemaan palveluiden uudistusta ja tässä on hyvä mahdollisuus myös suomi.fi – palvelunäkymälle.

Työnvälityspalvelut ovat suomalaisille potentiaalinen houkutin kirjautua palvelunäkymään. TEM:n tulisi uudistaa työnvälityspalvelut (mol.fi) niin, että järjestelmä on yhteensopiva kansallisen palvelunäkymän kanssa. Samalla työnvälitystiedot (data työttömistä työnhakijoista) tulisi avata jokaisen niin suostuessaan myös yksityisten työnvälitystä tarjoavien yritysten saataville.

Jokainen suomalainen voisi palvelunäkymässä valita, suostuuko hän siihen, että TE-toimistolle antamat tiedot voidaan myös välittää muille työnvälityspalveluita tarjoaville. Tässä on julkisen palvelunäkymän tarjoaman laajentamisen lisäksi myös suuri mahdollisuus tehostaa työnvälitystoimintaa, joka näkyy työttömyyden vähentymisenä.

ICT-toimiala, joka on Paltan merkittävä toimiala, ei ainakaan tällä hetkellä näe mahdollisuuksia esitetyssä mallissa. Monilla toimijoilla on oma alusta- ja sovelluskehitys huomattavasti pidemmällä. He korostavat avoimien rajapintojen merkitystä. Jotkut operaattoreista ovat ilmoittaneet, etteivät aio tuoda omaa brändiään näkyviin suomi.fi – portaaliin esitetyllä mallilla.

2. Kyllä. Julkisen sektorin olennainen tehtävä tässä on esteettömän avoimen kilpailun varmistaminen.

3. Avoimuus on tässäkin tärkeää ja se, että järjestelmä pystyy keskustelemaan sekä toimimaan käytännössä. Päivitettävyys ajan oloon on myös olennainen asia. Järjestelmä tulee rakentaa niin, että jatkokehitystä voidaan toteuttaa toimittajariippumattomasti.

4. Hyötyä voi olla, jos toimintamalli rakennetaan houkuttelevaksi toimialoille, joilla on intressiä tehdä yhteistyötä julkisen sektorin kanssa ja auttaa julkista sektoria julkisten palvelujen toteutuksessa. Yllä kerrottu esimerkki työvoimapalveluista käy hyvänä kuvauksena intressistä, joka voi edesauttaa markkinoiden toimintaa yksityisissä työnvälityspalveluissa.

5. Valtion tulee olla ennen kaikkea mahdollistaja ja valtion tulee myös tukea omilla ratkaisullaan suomalaisten palveluyritysten halua digitalisoida palvelutarjoamaansa sekä kehittää palveluita julkisen sektorin referensseillä.

Helsingissä 23.10.2015

Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Riitta Varpe
Toimitusjohtaja